

Dziecko 6-letnie w szkole: wyzwanie dla dziecka, rodziny i szkoły

marzec, 2014 r.

Wędką, a nie rybą czyli nauka samodzielnego zdobywania wiedzy

Paulina Śniegula, Katarzyna Wiecheć
Instytut Psychologii
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

„Jeśli dasz człowiekowi rybę, nakarmisz go na jeden dzień. Jeśli nauczysz go łowić ryby, nakarmisz go na całe życie.” – Konfucjusz

Ryba a wędką, czyli o dwóch tradycjach uczenia

Ryba – kształcenie przygotowawcze

- sptywny podział na okres przeznaczony na naukę i na korzystanie z niej
- edukacja szkolna ma przede wszystkim przygotować do pracy
- uczenie jako gromadzenie informacji
- niekwestionowany autorytet nauczyciela jako źródła wiedzy

Wędką – kształcenie ustawiczne

- uczenie się przez całe życie
- istotą nauczania lepsze rozumienie siebie i świata
- szkoła nie jest w stanie w pełni przygotować do dorosłego życia, które wymaga samodzielnego, odpowiedzialnego myślenia i działania
- **zadaniem szkoły jest kierowanie uczeniem się i nauka samoregulacji w uczeniu się**

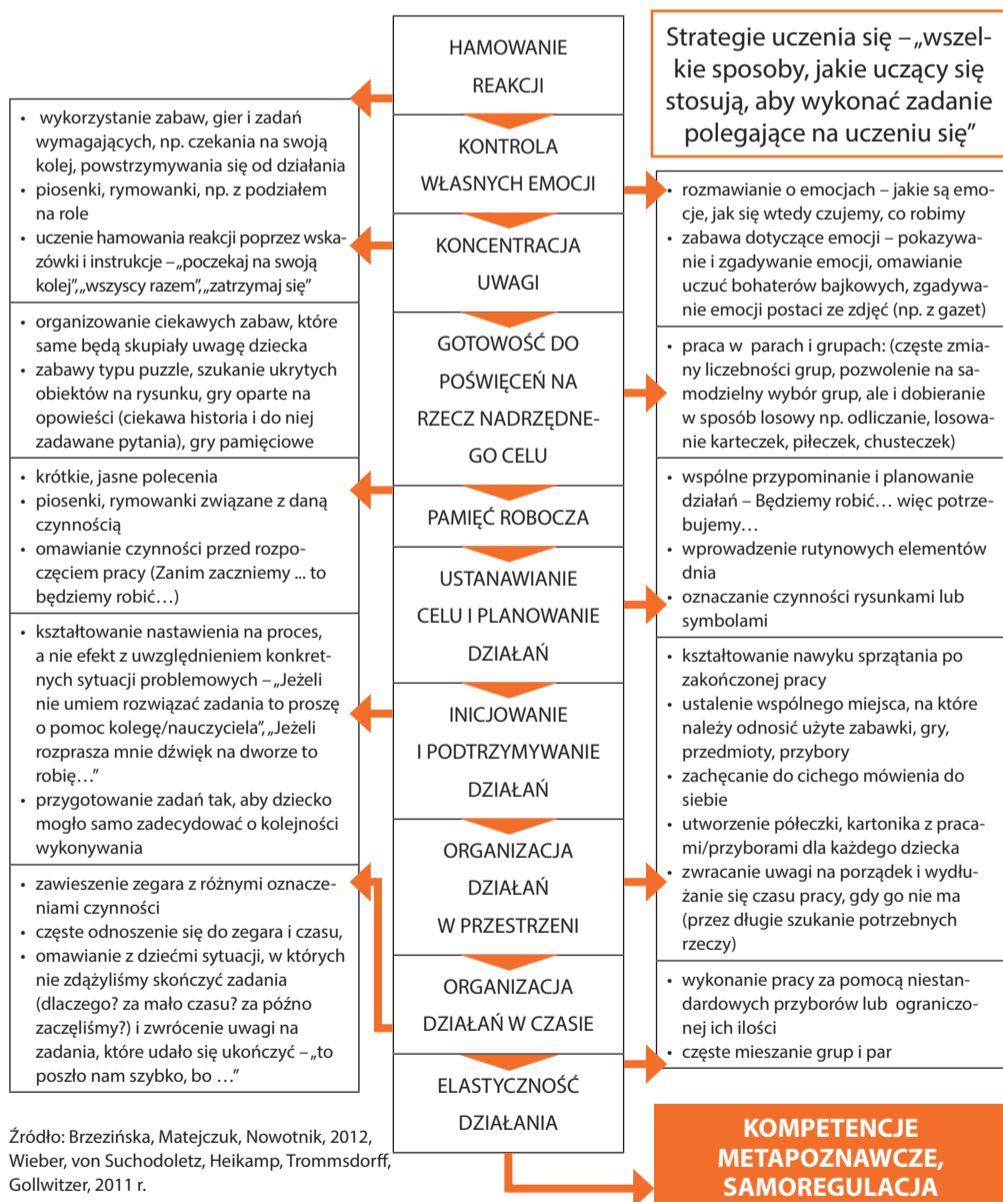
PO CO SAMODZIELNA NAUKA?

- natłok informacji – niezbędna umiejętność samodzielnej selekcji danych
- duże szanse i możliwości rozwoju → pod warunkiem aktywnej postawy w kierowaniu własną przyszłością
- nowe technologie – konieczność samodzielnego rozwijania różnych kompetencji technicznych (np. obsługa tabletu, smartfonu) oraz gotowość do poznawania nowości technicznych
- szybka dezaktualizacja oraz przyrost nowej wiedzy – konieczność nauki przez całe życie
- ciągle zmiany – konieczność bycia elastycznym, którą zapewnią stała orientacja w wymaganiach otoczenia oraz umiejętność sprowania im
- dostarczenie wiedzy pozwala na poradzenie sobie „tu i teraz” → umiejętność samodzielnej regulacji nauki pozwala na gotowość do dostosowywania się do zmieniających się wymagań

NIE WIEMY DO JAKIEJ PRZYSZŁOŚCI PRZYGOTOWUJEMY DZIECI I JAKA WIEDZA BĘDZIE IM WTEDY NIEZBĘDNA → WAŻNE WIĘC, ABY WYPOSAŻYĆ JE W TAKIE KOMPETENCJE, DZIĘKI KTÓRYM BĘDĄ POTRAFIŁY PORADZIĆ SOBIE SAME W RÓŻNYCH WARUNKACH

Opracowanie własne na podstawie: Giddens, 2007

Zanim zacznę łowić – czyli jakie kompetencje są istotne dla nauki samoregulacji w uczeniu się i jak je kształtować u dzieci w wieku 6-7 lat

Źródło: Brzezińska, Matejczuk, Nowotnik, 2012, Wieber, von Suchodoletz, Heikamp, Trommsdorff, Gollwitzer, 2011 r.

Czego nie robić u dzieci w tym wieku:

- nie zawstyżać
- nie ośmieszać
- nie poganiać
- nie porównywać dzieci ze sobą
- nie stawiać dziecka za wzór dla innych
- nie wyciszać, gdy pracują w grupie
- nie uruchamiać rywalizacji
- nie stosować długich poleceń

Jak nauczyciel może wspomagać naukę samoregulacji?

- modelowanie uczenia się
- uczenie uczenia się
- dzielenie się pasjami
- pokazywanie, że uczenie się przez całe życie pomaga zmieniać się na lepsze
- motywowanie
- prowokowanie uczniów do samodzielności

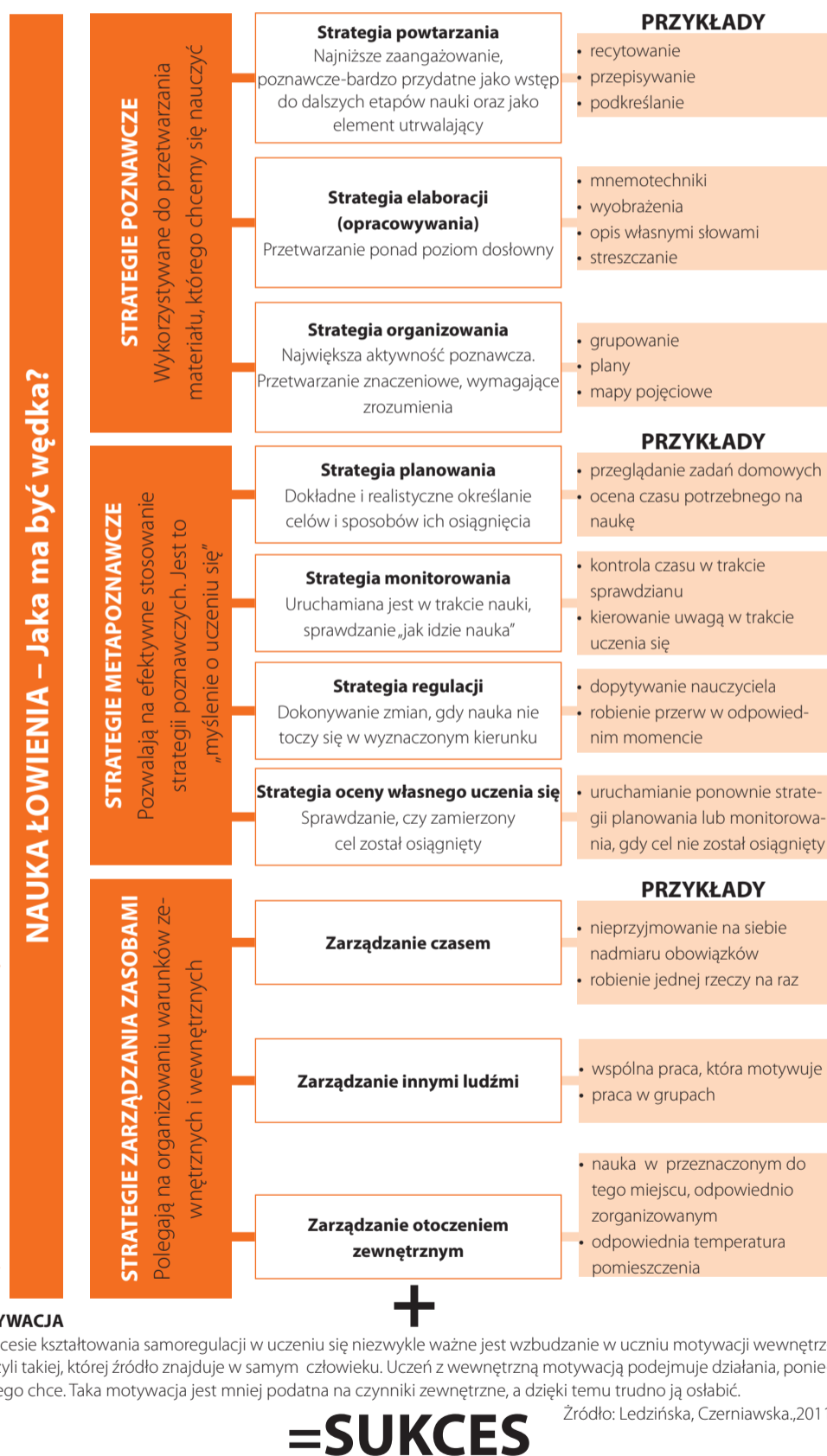
Źródło: Ledzińska, Czerniawska, 2011

SAMOREGULACJA W UCZENIU SIĘ

To uczenie oparte na metapoznaniu (myśleniu o myśleniu), strategiach działania (planowaniu, monitorowaniu, wzbudzeniu motywacji) oraz ocenie własnych postępów.

„Samoregulacja” opisuje proces przejścia kontroli nad oceną własnej nauki oraz zachowania.

Źródło: Butler, Winne, 1995, Lončarić, 2011

Literatura: Butler, D. L., Winne, P. H. (1995). Feedback and self-regulated learning: A theoretical synthesis. *Review of Educational Research*, 65, 245-281; Brzezińska, A. I., Matejczuk, J., Nowotnik, A. (2012). Wspomaganie rozwoju dzieci 5-7 letnich a ich gotowość do radzenia sobie z wyzwaniami szkoły. *Edukacja*, 1 (117), 7-22; Giddens, A. (2007). *Socjologia*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN; Ledzińska, M., Czerniawska, E. (2011). *Psychologia nauczania. Ujęcie poznawcze*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN; Lončarić, D. (2011). To flourish, arm or fade away? Proactive, defensive and depressive patterns of self-regulated learning. W: I. Brdar (red.), *The human pursuit of well-being: A cultural approach* (ss. 175-189). New York, NY US: Springer Science + Business Media; Wieber, F., von Suchodoletz, A., Heikamp, T., Trommsdorff, G., Gollwitzer, P. M. (2011). If-then planning helps school-aged children to ignore attractive distractions. *Social Psychology*, 42 (1), 39-47.

Plakat przygotowany na konferencję pt. „Dziecko 6-letnie w szkole: wyzwanie dla dziecka, rodziny i szkoły” współfinansowaną ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.